

Notat om: Orientering om modtagelse af flygtningebørn fra Ukraine i dagtilbud og skole		
Sagsbehandler: John Hansen	Dato:	30. maj 2022
Til: Børne- og Skoleudvalget	J. nr.:	17.15.00-G01-14-22

Børne- og Kulturforvaltningen er i gang med at modtage ukrainske flygtningebørn. Forvaltningen kender ikke det endelige antal af børn, der skal modtages, men afdækker i øjeblikket mulighederne for, hvor der kan etableres pladser til børnene, jf. Særloven og Aftalen om øget fleksibilitet i forbindelse med modtagelsen af fordrevne børn og unge fra Ukraine pr. 21. april 2022, på Dagtilbudsområdet og Skoleområdet.

Særloven og Aftale om øget fleksibilitet

Nedenfor følger et kort resume af særloven gældende for Dagtilbudsområdet og Skoleområdet.

Aftale øget fleksibilitet

I tillæg til særloven har Folketinget indgået en ny aftale, som giver kommunerne øget fleksibilitet i forbindelse med modtagelsen af fordrevne børn og unge fra Ukraine. Lovforslaget forventes fremsat og ikrafttræden fra maj/juni 2022.

Dagtilbudsområdet

Ukrainske børn, som har fået opholdstilladelse, har ret til ydelser efter dagtilbudsloven på samme vilkår som andre børn i Danmark. Det betyder, at der skal tilbydes en dagtilbudsplads senest tre måneder efter opskrivning til en plads.

Med aftalen om øget fleksibilitet forventes kommunerne at få mulighed for at fravige krav om sprogstimulering. Dette gælder både optagelse i et 30-timers tilbud til tosprogede børn, der ikke går i dagtilbud samt sprogstimulering til børn, der er optaget i et dagtilbud. Det er forvaltningens vurdering, at lempelsen på krav om sprogstimulering er nyttig for Rødovre Kommune, da sprogstimuleringstilbuddene er omfattende og kræver personaleressourcer, der er vanskelige at rekruttere.

Derudover forventes det, at kravet om dansk tale i private pasningsordninger kan fraviges for ukrainere, samt at forudgående ophold i Danmark i 7 ud af de seneste 8 år for tilskud til pasning af egne børn kan fraviges. Forvaltningen anbefaler, at de ændrede krav til privat pasning og pasning af eget barn ikke tages i anvendelse lige nu, da antallet af ukrainske børn indtil videre kan rummes i kommunens eksisterende dagtilbud, og børnene vil derved være omfattet af de eksisterende optagelsesregler.

Endelig får kommunerne efter særloven mulighed for at etablere særlige tilbud i form af et dagtilbud til børn fra Ukraine, hvor der ikke vil være krav om dansk tale, men om introduktion af børnene til det danske sprog og kultur. De særlige tilbud skal arbejde med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan, men vil ikke være omfattet af kravet om udarbejdelse af en pædagogisk læreplan. Der kan på dagtilbudsområdet ansættes ukrainsktalende personale, der besidder de fornødne pædagogiske og didaktiske kompetencer til at varetage opgaver i de særlige tilbud. De øvrige krav til dagtilbud vil fortsat gælde, herunder fx om forældrebestyrelser, sund frokost, reglerne om tilskud, egenbetaling og mulighed for fripladstilskud mm.

Det er indtil videre ikke nødvendigt at etablere rene ukrainske dagtilbud.

Skoleområdet

Efter folkeskoleloven har Kommunalbestyrelsen pligt til at sikre, at der i fornødent omfang gives undervisning i dansk som andetsprog til tosprogede børn i folkeskolen, jf. folkeskolelovens § 5, stk. 6, 1. pkt., og § 19, stk. 2. Nyankomne tosprogede elever, der optages i folkeskolen, og som har behov for sprogstøtte, skal derfor modtage folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog i overensstemmelse med deres behov og forudsætninger.

Modtageklasser, specialundervisning og dansk som andetsprog er en del af tilbuddet i folkeskolen. De fleste børn fra Ukraine vil være undervisningspligtige og vil kunne indskrives i folkeskolen. Undervisningspligten gælder alle børn, der bor fast i Danmark samt børn, der skal opholde sig her i landet i mindst seks måneder, medmindre barnet er omfattet af undervisningspligt i anden lovgivning. Det kunne fx være udlændingeloven, som regulerer undervisningspligten for børn af asylansøgere, der er indkvarteret på asylcentre.

Ukrainske børn i den skolepligtige alder skal tilbydes optagelse i folkeskolen fire dage efter modtagelse af endelig opholdstilladelse. Der skal samtidig tilknyttes et fritidstilbud/SFO, hvis forældrene ønsker det. Visitationen til skoleplacering foregår i tæt samarbejde med Jobcentrets integrationsafdeling, som også har den første kontakt med familierne. Forældre og børn inviteres til visitationssamtale på den skole, hvor barnet forventes at blive indskrevet. Der koordineres med Jobcentret, bl.a. i forhold til tolkebistand mv.

Aftale om øget fleksibilitet på skoleområdet giver mulighed for:

- at fravige regler om sprogprøver og sprogstimulering i udsatte boligområder.
- at anvende ukrainsk og engelsk som undervisningssprog samt tilrettelægge undervisningen som virtuel fjernundervisning i modtagelsestilbud.
- en mere fleksibel tilrettelæggelse af modtagelsesklasser, herunder at fritage fra undervisning i enkeltfag (dog ikke i dansk og matematik) og mulighed for at etablere tværgående modtagelsesklasser, fx ved køb af pladser i tilstødende kommuner eller oprettelse af nye tilbud med tværkommunal drift.

Børne- og Kulturforvaltningen vil se på perspektiverne i aftalen omkring fleksibiliteten i forhold til tilrettelæggelsen af arbejdet i modtagerklasserne samt de muligheder omkring undervisningssproget ved kommende rekrutteringer af personale.

Forventede antal ukrainere der vil blive tildelt ophold i Rødovre Kommune

I KLs informationsmail d. 16. maj 2022, med orientering fra Udlændingestyrelsen, hvor det vurderes at der vil ankomme 30.000 flygtninge til Danmark som skal visiteres til kommunerne efter fordelingsnøgletal og befolkningstal.

Ved en forventning om, at der ankommer 30.000 flygtninge til Danmark, vil tildelingen til Rødovre Kommune være:

- Ved fordelingsnøgletal:
Rødovre Kommune vil modtage 21 ukrainere, af de første 10.000 som bliver fordelt til kommunerne.
- Ved fordeling efter befolkningstal:
Rødovre Kommune vil modtage 140 ukrainere, ved fordelingen af de ukrainske flygtninge fra 10.000 – 30.000.

Rødovre vil modtage 161 ukrainere, hvor det forventes at ca. 2/3 af de ukrainske flygtninge er børn. Med de nuværende tal udgør antallet af børn ca. 1/4, hvilket er væsentligt færre end forventet, hvor vi i Rødovre har kendskab til ca. 140 ukrainske flygtninge, hvoraf 33 er børn, de endelige tal og fordeling kendes først når alle de ukrainske flygtninge er tildelt ophold og visiteret til Rødovre Kommune.

Status for Rødovre Kommune pr. 30. maj 2022

Status for Rødovre Kommune er, at det pt. er:

- 66 ukrainske flygtninge der har fået tildelt ophold og visiteret til Rødovre Kommune.
- Ca. 140 ukrainske flygtninge har ophold i Rødovre hvoraf 66 har fået tildelt ophold.
- 5 ukrainske 0-6 årige. Hvor et barn har fået tildelt ophold og visiteret til Rødovre Kommune.
- 24 børn der er skoleplaceret i modtageklasserne på Valhøj Skole, hvoraf 11 børn er tildelt ophold og visiteret til Rødovre kommune.

På nuværende tidspunkt er der via Jobcentret kendskab til yderligere fire børn i den skolepligtige alder, som skal skoleplaceres.

Oversigt over kapacitet og lokalemuligheder for dagtilbud og skoler

Børne- og Kulturforvaltningen planlægger generelt at etablere lokaler løbende, som behovet opstår. Dette gælder også for rekruttering af personale til opgaverne. Herunder præsenteres forskellige scenarier og muligheder for hhv. Dagtilbudsområdet og Skoleområdet.

Dagtilbudsområdet - forslag og modeller til etablering af pladser

I forhold til Dagtilbudsområdet skelnes der mellem 0-2 årige vuggestuebørn og 3-5 årige børnehavebørn. Det er nødvendigt, fordi vuggestuebørn har behov for andre fysiske rammer (fx pusleborde, sovepladser m.m.) og personaleressourcer end børnehavebørn. Afhængigt af hvor mange børn der kommer til Rødovre, er der forskellige metoder til at skaffe tilstrækkeligt med pladser.

Aktuelt er der ikke ledige pladser til 0-2 årige i Rødovre Kommune inden for den eksisterende ramme på Dagtilbudsområdet. Det vil sige, at hvis der skal indskrives ekstra 0-2 årige børn, så skal der oprettes nye pladser. Til gengæld er der et mindre antal ledige 3-5 års pladser, som umiddelbart kan tilbydes ukrainske børn. De ledige pladser fordeler sig på få dagtilbud, hvor der er en større kapacitet i forhold til behovet.

Generelt gælder, at hvis der ankommer op til 20-30 børnehavebørn til Rødovre Kommune, så anbefales det at fordele børnene med 2-3 ukrainske børn i de dagtilbud med størst kapacitet til denne opgave. Dvs., at 10-15 dagtilbud modtager børnene. På denne måde vil det være muligt for børn og forældre at følges ad, og integrations-(inklusions-)muligheden tilgodeses. Det vil kræve ekstra ressourcer i flere dagtilbud, da flere dagtilbud allerede er fyldt op. Dagtilbudsområdet vil selvfølgelig tage højde for bedst mulig udnyttelse af de børnehavepladser, der allerede er ledige, men har også en opmærksomhed på at sprede børnene.

Forslag til etablering af ekstra 0-2 års pladser

- Omlægning af en eller flere af dagplejens legestuer (hver af de tre legestuer vil kunne have 10-12 vuggestuebørn). Dagplejens legestuer skal i så fald anvendes alternative placeringer.
- Omlægning af ledige børnehavepladser til vuggestuepladser og inddragelse af ledige kvadratmeter i eksisterende dagtilbud (ca. 24 pladser).
- Etablering af legestuer for nyankomne mødre og børn (ikke traditionelt dagtilbud).

Da der i forvejen er stort pres på 0-2 års pladser, er Dagtilbudsområdet allerede begyndt at udvide antallet af 0-2 års pladser. Da ukrainske børn skal tildeles pladser på lige vilkår som danske børn, så vil de ekstra pladser blive tilbudt alle pasningsgarantibørn.

Forslag til etablering af ekstra 3-5 års pladser

- Udnyttelse af ledig kapacitet.
- Foretage merindskrivninger.

Forslag til etablering af rent ukrainsk dagtilbud

- Genåbne Solens bygninger, selvom de er placeret tæt på byggefelt.

Skoleområdet - forslag og modeller til etablering af pladser

På Skoleområdet er der mulighed for forskellige scenarier, som præsenteres herunder. Børne- og Kulturforvaltningen vil have behov for yderligere analyser for at kvalificere nedenstående, hvis der ønskes en anden model end den eksisterende.

Valhøj Skole:

På Valhøj Skole kan der, med afsæt i de nuværende tre modtageklasser, suppleres med yderligere to klasser. Dette er der fysisk kapacitet til frem til maj 2023. Det er Skoleområdets eksisterende model, hvor børnene til en start indkøres i de samme rammer, som de øvrige børn der er indskrevet i modtageklasserne. Denne

model har en begrænsning med plads til ca. 35 ukrainske børn ud over de nuværende børn i modtageklasserne.

Placering af modtageklasser på en anden skole:

En af de øvrige skoler kan etablere 6-8 lokaler, hvor der kan oprettes tilsvarende antal klasser med plads til 100-130 elever. Dette vil dække behovet for skoleindskrivning af ukrainske børn jf. ovenstående udmeldte fordelingstal til kommunerne

Modtageklasser på alle skoler:

Der kan oprettes modtageklasser på alle seks almenskoler med 1-2 klasser pr. skole. Ungecentret 2610 vil kunne modtage elever på 7.-10. klassetrin. Der vil være tale om i alt 10-12 klasser med plads til ca. 200 elever.

Frederiksberg Privatskole:

Børne- og Kulturforvaltningen har været i dialog med Frederiksberg Privatskole om optag af ca. 25 elever på 7.-9. klassetrin, hvor eleverne indgår i skolens nuværende klasser, og hvor de ukrainske børn kan fordeles med to elever i hver klasse. Det er en forudsætning, at eleverne kan kommunikere på engelsk.

Indskrivning i klasser på alle skoler:

Dette scenarie bryder med Rødovre Kommunes nuværende model for modtageklasser, hvor de ukrainske elever visiteres direkte ind i almenklasser og indskrives på skoler efter deres skoledistrikt. Denne model kræver en særlig indsats i forhold til visitation, hvor børnene vurderes og screenes fagligt før placering. Derudover kræver det en indgående ressource- og kompetenceudviklingsanalyse.

Personale

Generelt oplever Børne- og Kulturforvaltningen, at der på Dagtilbudsområdet og Skoleområdet er udfordringer med rekruttering af personale, særligt dem som har kendskab til arbejdet med flygtningebørn. Først og fremmest kan der være udfordringer i at tilpasse personalekapaciteten, som behovet for pladser stiger i takt med, at de ukrainske børn bliver tildelt ophold i Rødovre Kommune.

I modtageklasserne på Valhøj Skole er der en faglig ekspertise vedr. arbejdet med børn med et andet primærprog end dansk. Det kan undersøges, hvordan denne faglighed kan bringes i spil til medarbejdere, som ikke har den samme viden og kendskab til opgaven. Desuden kan der etableres ordninger for personalet, hvorigenennem der opnås indsigt i arbejdet – enten ved at indgå i de nuværende modtageklasser eller ved at personalet fra modtageklasserne kan frikøbes til at hjælpe nye grupper og klasser i gang.

For at sikre opgaveløsningen på et acceptabelt fagligt niveau, vil der ud over den ovennævnte optimering af de nuværende personaleressourcer være behov for at rekruttere nye medarbejdere på hele området.

Der vil, med den forventede tilstrømning af ukrainske børn, være et generelt behov for at kompetenceudvikle personalet til at kunne arbejde med flygtningebørn, som bl.a. har et andet primærprog end dansk. I forhold til rekruttering i øvrigt undersøges det løbende, om der vil være flygtninge eller herboende ukrainere med de fornødne faglige kompetencer, som vil kunne varetage opgaver på området. Det kan fx være opgaver i forhold til tolkebistand eller opgaver inden for det pædagogiske felt.

Der bør desuden etableres orienteringsmøder for alle medarbejdere på Dagtilbudsområdet og Skoleområdet, så der opnås fælles indsigt i, hvordan man arbejder med flygtningebørn.

Økonomi

Der er ikke udmeldt en økonomisk ramme for etablering af pladser for områderne og ansættelse af ekstra personale til opgaverne. Derudover må der forventes behov for ekstra ressourcer til tolkning, PPR-indsatser, herunder særlig den sproglige og psykologfaglige indsats. Der er i ovenstående set på lokalekapacitet, hvor der ikke foretages beregninger på udgifter til indretning, som er tilpasset målgrupperne, fx ved omlægning af lokaler eller etablering af nye lokaler.

Den fleksible aftale har ikke givet yderligere afklaring omkring en eventuel kompensation og økonomien.